

SJD Sant Joan de Déu Campus Docent	PROGRAMA ASSIGNATURA GRAU	Codi: O.3-25
		Rev.: 02

1. **NOM MATÈRIA:** Ètica i legislació en Infermeria
2. **TIPUS DE MATÈRIA:** Obligatòria
3. **ASSIGNATURA:** Ètica professional i marc legal
4. **CRÈDITS ECTS:** 6
5. **CURS ACADÈMIC:** 2021- 2022
6. **IMPARTICIÓ:** Semestral. S'imparteix en el tercer semestre.
7. **PROFESSORS/ES:**

Coordinador de l'assignatura:
Dr. David Lorenzo Izquierdo

Professorat titular:
Dr. David Lorenzo Izquierdo

Professorat col·laborador:
Dr. Gerard Colomar Pueyo

8. DISTRIBUCIÓ DELS CRÈDITS DE L'ASSIGNATURA:

Crèdits	1/3 Teòrics	1/3 Tutelats	1/3 Alumne	Crèdits
Teoria	25			1
Pràctiques de problemes	25			1
Treball tutelat		50		2
Treball autònom			50	2
TOTAL hores	50	50	50	6

9. **PREREQUISITS:** Aquesta assignatura no té prerequisits.

10. **COMPETÈNCIES** que l'assignatura contribueix a assolir:

Generals:

- Compromís ètic (capacitat ètica / i autocrítica/capacitat de mostrar actituds coherents amb les concepcions ètiques i deontològiques).
- Capacitat d'aprenentatge i responsabilitat (capacitat d'anàlisi, de síntesi, de visions globals i d'aplicació dels coneixements a la pràctica / capacitat de presa de decisions i adaptació a noves situacions).

SJD Sant Joan de Déu Campus Docent	PROGRAMA ASSIGNATURA GRAU	Codi: O.3-25
		Rev.: 02

- Capacitat creativa i emprenedora (capacitat de formular, dissenyar projectes/capacitat de buscar i integrar nous coneixements i actituds).
- Treball en equip (capacitat de col·laborar amb altres i de contribuir a un projecte comú / capacitat de col·laborar en equips interdisciplinaris i en equips multiculturals).

Específiques:

1.- Pràctica professional, ètica i legal. 1.1.- Responsabilitat. 1.1.1.- Acceptar el deure de donar comptes i la responsabilitat dels propis judicis i actes professionals. 1.1.2.- Reconèixer i diferenciar la pròpia responsabilitat de la d'altres membres de l'equip de salut, professionals i no professionals.

1.- Pràctica professional, ètica i legal. 1.2.- Pràctica ètica. 1.2.1.- Exercir d'acord als codis deontològics i de conducta de la professió. 1.2.2.- Exercir amb respecte a la dignitat, cultura, valors, creences i drets de la persona i grups. 1.2.3.- Defensar els drets de la persona/grups dintre del sistema de salut.

2.- Pràctica professional, ètica i legal 1.3. Pràctica legal 1.3.1 Exercir respectant la legislació vigent. 1.3.2 Reconèixer i respondre de forma apropiada a pràctiques que poden posar en perill la seguretat, privacitat o dignitat de la persona 1.3.3 Integrar els coneixements habilitats i actituds per a proporcionar cures infermeres segures i efectives.

2.- Prestació i gestió de cures 2.1 Prestació de cures 2.1.5 Comunicació terapèutica i relacions interpersonals 2.1.5.1 Establir, desenvolupar , mantenir i finalitzar apropiadament la relació terapèutica 2.1.5.2 Comunicar-se eficaçment amb la persona i grup per a facilitar la prestació de cures 2.1.5.3 Utilitzar estratègies apropiades per a promoure l'autoestima, dignitat i benestar de la persona i grup 2.1.5.4 Afavorir i donar suports a la persona i al grup en la presa de decisions.

2.- Prestació i gestió de cures 2.1 Prestació de cures 2.2.2 Pràctica Interdisciplinar. 2.2.2.1 Col·laborar amb l'equip interdisciplinar de salut per a proporcionar cures infermeres integrals 2.2.2.2 Facilitar la coordinació de les cures per assolir els resultats de salut.

2.- Desenvolupament professional 3.5 Contribuir activament al desenvolupament professional continuat per a millorar la pràctica infermera 3.6 Contribuir al desenvolupament professional d'altres membres de l'equip de salut.

2.- Prestació i gestió de cures. 2.2.- Gestió de cures. 2.2.2.- Pràctica interdisciplinar. 2.2.2.1.- Col·laborar amb l'equip interdisciplinar de salut per

SJD Sant Joan de Déu Campus Docent	PROGRAMA ASSIGNATURA GRAU	Codi: O.3-25
		Rev.: 02

donar cures infermeres integrals. 2.2.2.2.- Facilitar la coordinació de les cures per assolir els resultats de salut esperats.

3.- Desenvolupament professional 3.7 Usar la pràctica reflexiva per a identificar les pròpies capacitats i limitacions professionals i buscar el suport apropiat. 3.8 Aprofitar les oportunitats d'aprendre amb altres persones que contribueixen a l'atenció de la salut.

11. RESULTATS D'APRENTATGE:

L'alumne/a al finalitzar l'assignatura serà capaç de:

- Conèixer la legislació aplicable, el codi ètic i deontològic de la infermera espanyola i catalana, realitzant un informe al respecte.
- Desenvolupar la capacitat crítica de la pràctica professional, realitzant un treball d'anàlisi del comportament professional a una unitat de cures.
- Descriure els límits i els requeriments legals de la professió.
- Comprendre la importància de les cures en el respecte per la persona com a ésser autònom, garantint la seva participació activa en el procés de presa de decisions relatives a la seva salut, individualitzant aquestes cures des de la consideració a la diversitat a través de la resolució de casos clínics, tenint en compte les variables individuals i del context.
- Comprendre la importància de les cures en el respecte per la dignitat, intimitat, privacitat de la persona i la confidencialitat de les dades obtingudes en el procés assistencial a través de la resolució d'un cas clínic.
- Identificar els requeriments ètics i legals bàsics de l'atenció sanitària elaborant un treball de síntesi de les diferents normes ètiques i legals vigents.
- Analitzar el valor ètic de les cures professionals i la seva implicació en la presa de decisions a través de la resolució d'un cas.

12. CONTINGUTS:

UNITAT TEMÀTICA I - BIOÈTICA I ÈTICA PROFESSIONAL (SR. DAVID LORENZO)

1.- Conceptes bàsics.

- Moral i ètica
- Principis, valors, normes i consciència moral
- Models ètics de referència

SJD Sant Joan de Déu Campus Docent	PROGRAMA ASSIGNATURA GRAU	Codi: O.3-25
		Rev.: 02

2.- La bioètica

- De l'ètica a la bioètica
- Principis bioètics
- Comitès d'Ètica
- Criteris i metodologies de presa de decisions

3.- Ètica i Deontologia professional.

- Conceptes
- Competència professional
- Codis ètics i deontològics per la infermeria
- Responsabilitat i objecció de consciència

UNITAT TEMÀTICA II - LA PRÀCTICA INFERMERA I ELS DRETS DE LA CIUTADANIA (Dr. David Lorenzo)

4.- Humanització de l'assistència.

- Concepte d'humanització
- Característiques de la "humanització"
- Ètica del tenir cura

5.- Drets de la ciutadania en relació a la salut.

- Repàs històrics dels drets de les persones en relació a la salut
- Carta drets i deures de la ciutadania en relació amb la salut i l'atenció sanitària
- Infermeria i la defensa dels drets de les persones

6.- Dret a la confidencialitat i secret professional.

- Aclariments terminològics
- Justificació i obligació de guardar el secret professional
- Límits del secret professional

UNITAT TEMÀTICA III - LEGISLACIÓ I DRET SANITARI (Sr. Gerard Colomar)

7.- Introducció a les diferents especialitats del Dret.

- El Dret civil. El concepte de persona. La capacitat
- El Dret Penal. Conceptes de delicte. El dol i la imprudència. El sistema de penes
- El Dret Administratiu. Concepte de Col·legi professional. Normativa reguladora
- El Dret Laboral. Concepte de treballador. L'estatut dels Treballadors i el Conveni Col·lectiu
- El Dret sanitari. Concepte. Principals normes legals de dret sanitari

8.- La responsabilitat.

- Classes de responsabilitat legal:

SJD Sant Joan de Déu Campus Docent	PROGRAMA ASSIGNATURA GRAU	Codi: O.3-25
		Rev.: 02

- Civil: responsabilitat contractual i extracontractual
- Penal: el delictes d'intrusisme i el delictes de lesions
- Administrativa: la facultat disciplinària del Col·legi Professional
- Laboral: l'acomiadament disciplinari

9.- L'organització de la professió infermera i les funcions de les infermeres.

- La Llei 44/2003, d'ordenació de les professions sanitàries
- La Llei catalana 7/2006 de l'exercici de les professions titulades i dels col·legis professionals. El Col·legi Oficial d'Infermeres i Infermers de Barcelona.
- L' Ordre SSI 81/2007 que regula el protocol que determina les pautes bàsiques destinades a protegir el dret a la intimitat del pacient per alumnes en ciències de la salut
- El treball en equip

10.- Els drets i deures dels usuaris/clients.

- La Llei general de sanitat, la Llei catalana 21/2000 i la Llei estatal 41/2002.

UNITAT TEMÀTICA IV - ANÀLISI ÈTIC - LEGAL DE PROBLEMES ESPECÍFICS EN L'ÀMBIT SANITARI

1. Reproducció Assistida (D. Lorenzo).
2. Interrupció voluntària de l'embaràs (D. Lorenzo).
3. Donació i Transplantaments d'òrgans i teixits.(G. Colomar)
4. Intervenció terapèutica al final de la vida (D. Lorenzo/G. Colomar)

12. METODOLOGIA DOCENT:

La metodologia de l'assignatura és essencialment presencial, tot i que si la situació epidemiològica ho requereix es faran les adaptacions necessàries per poder assolir els objectius de l'assignatura.

Nom de l'activitat	Crèdits	Metodologia de l'ensenyament	Competències
Classe teòrica i seminaris	1,5	<ul style="list-style-type: none"> • Sessions expositives, explicatives de continguts per a explicar els conceptes bàsics necessaris per a la comprensió de la matèria. • Estudi i discussió de casos 	CET-121157 CET-121158 CET-121159

SJD Sant Joan de Déu Campus Docent	PROGRAMA ASSIGNATURA GRAU	Codi: O.3-25
		Rev.: 02

Treballs d'equip	0,5	<ul style="list-style-type: none"> Preparació de casos i treballs per exposar en els seminaris 	CET-121166 CET-121210 CET-121211 CGU-100002 CGU-100003
Tutorització	2	<ul style="list-style-type: none"> Seguiment del progrés de l'alumne, revisant les diferents activitats realitzades, indicant si és necessari, les oportunes recomanacions sobre les activitats que ha de desenvolupar per millorar el seu progrés 	CET-121164 CET-121210 CGU-100002 CGU-100003
Estudi o treball autònom	2	<ul style="list-style-type: none"> Estudi dels continguts relacionats amb les classes teòriques i els seminaris Preparació de seminaris, lectures, treballs informes, guies d'observació, etc. per exposar o llurar a classe. Tot realitzat de forma individual i autònoma per part de l'estudiant 	CGU-100001 CGU-100002 CGU-100004

14. AVALUACIÓ:

Avaluació continuada:

L'avaluació continuada és un element del procés d'ensenyament-aprenentatge que inclou els procediments duts a terme al llarg d'una assignatura per recollir i valorar de manera progressiva i integrada les evidències de l'aprenentatge, per part de l'estudiant, de les competències de l'assignatura recollides al pla docent.

Alguns procediments de l'avaluació continuada, tenen lloc al final d'una etapa del procés d'ensenyament-aprenentatge (tema, mòdul, bloc de continguts, assignatura) i tenen com a finalitat determinar el grau d'assoliment dels coneixements, les habilitats i els valors que són objecte d'aprenentatge en l'assignatura. El seu resultat és una qualificació.

Els criteris de l'avaluació continuada són:

SJD Sant Joan de Déu Campus Docent	PROGRAMA ASSIGNATURA GRAU	Codi: O.3-25
		Rev.: 02

- Presentar-se i realitzar obligatòriament totes les proves avaluatives programades.
- Cada assignatura organitza l'avaluació continuada a través de blocs de proves avaluatives o a través de la ponderació global de cada prova avaluativa. En aquest assignatura, l'avaluació continuada es farà a través de la ponderació global de diverses proves avaluatives. Aquestes proves són:
 - 1) Examen final (test). 40% del total de l'avaluació de l'assignatura. Data: 14/1/2022. Matí: 10h. Tarda: 15'30h.
 - 2) Examen sobre Ordre ministerial sobre alumnes i residents (test). 10% del total de l'avaluació de l'assignatura. Data: 26/11/2021. Matí: horari de l'assignatura. Tarda: horari de l'assignatura.
 - 3) Treball en grup sobre un cas clínic (inclou treball i defensa/debat). 50% del total de l'avaluació de l'assignatura. Data lliurament (per Moodle) per Matí i Tarda: 9/12/2021. La defensa/debat es farà a classe (en les sessions de desembre).
- Un suspens de més del 60% en la ponderació global de les proves avaluatives de l'assignatura comporta la reavaluació de TOTS els continguts.
- Un NO PRESENTAT (NP) en el 40% de la ponderació global de les proves avaluatives de l'assignatura comporta la qualificació de "NP", i caldrà tornar a matricular l'assignatura.
- Si l'alumne no es presenta a una prova per causa justificada i certificada documentalment, té la possibilitat de fer aquesta prova el dia de la reavaluació (si l'assignatura és semestral o anual) o un altre dia (si l'assignatura és anual) que indiqui el professor.
- Les proves avaluatives amb NP sense causa degudament justificada s'avaluen amb la qualificació de 0 (zero) fent mitjana amb la resta de proves avaluatives (recordant que un "NP" en el 40% de la ponderació global de l'assignatura comporta automàticament la qualificació final de NP i l'alumne ha de tornar a matricular l'assignatura).
- Totes les proves que es realitzin han d'estar aprovades (5) per fer mitjana. La prova que no hagi estat aprovada haurà de ser reavaluada (en la data de reavaluació d'avaluació contínua).

Avaluació única:

En cas que un estudiant manifesti que no pot complir els requisits de l'avaluació continuada, pot acollir-se a l'**avaluació única**. L'avaluació única es reconeix com un dret que, en exercir-lo, l'estudiant renuncia a l'avaluació continuada. Per acollir-se a l'avaluació única l'estudiant, durant els primers 10 dies de l'assignatura: (1) ha de sol·licitar-ho a secretaria d'estudiants mitjançant un document especial (disponible a secretaria), (2) ha d'escriure un email al professor.

SJD Sant Joan de Déu Campus Docent	PROGRAMA ASSIGNATURA GRAU	Codi: O.3-25
		Rev.: 02

L'avaluació única es realitzarà a través de proves avaluatives de tots els continguts de l'assignatura i constarà de les següents proves:

- 1) Examen final (test). 40% del total de l'avaluació de l'assignatura. Data: 14/1/2022. Matí: 10h. Tarda: 15'30h.
- 2) Examen sobre Ordre ministerial sobre alumnes i residents (test). 10% del total de l'avaluació de l'assignatura. Data: 14/1/2022. Matí: 10h. Tarda: 15'30h. Aquest examen es farà juntament amb l'examen final.
- 3) Treball individual sobre un cas clínic (inclou treball i defensa/debat). 50% del total de l'avaluació de l'assignatura. Data lliurament de treball (per Moodle) per Matí i Tarda: 14/1/2022. Data de defensa/debat (presencial): 14/1/2022, matí (11'15h.) i tarda (16'45h.)

Aquestes proves, si no es superen, poden ser reavaluades en la data de reavaluació d'avaluació única.

Data de reavaluació d'avaluació contínua: 24/1/2022. Matí: 10h. Tarda: 15'30h.

Data de reavaluació d'avaluació única: 24/1/2022. Matí: 10h. Tarda: 15'30h.

15. FONTS D'INFORMACIÓ BÀSICA:

- Abel, F. Francesc Abel i la bioètica, un llegat per a la vida. Barcelona: Institut Borja de Bioètica i Editorial Proteus; 2014
- Alonso, M Teresa [et al.]. Bioètica aplicada. Barcelona: Institut Borja de Bioètica i Ed.Proteus; 2011
- Aranguren, J.L. Ética. Madrid: Alianza Universidad; 1983
- Beauchamp i Childress, Principios de ética biomédica, Masson; 2002
- Camps, Victoria. Breve historia de la Ética. RBA; 2013
- Casado, M. (comp.), Nuevos materiales de bioética y derecho.Ed. Fontamara, México; 2007
- Colomar, G. Breviari Dret Sanitari i Bioètica. Dossier electrònic. Accesible en l'intranet Campus Docent Sant Joan de Déu; 2016
- Cortina, A. Ética mínima, Madrid, Tecnos; 12ª edició, 2007
- Cortina, A. ¿Para qué sirve realmente la Ética? Paidós; 2013
- Davis Anne J, Tschudin Verena, Raeve Louise. Ética en enfermería. : conceptos fundamentales de su enseñanza. Madrid : Triacastela; 2009

SJD Sant Joan de Déu Campus Docent	PROGRAMA ASSIGNATURA GRAU	Codi: O.3-25
		Rev.: 02

- De Lora, P. Memoria y frontera: el desafío de los derechos humanos. Alianza Editorial, 2006
- Eseverri, C. Enfermería Facultativa. Reflexiones filosófico-éticas. Diaz de Santos; 2006
- Feitó, L. Ètica y Enfermería. San Pablo Comunicación Ssp, 2009
- Gracia, D. Fundamentos de Bioética. Madrid: Triacastela, 2007 [1989]
- Gracia, D. Bioética mínima, Madrid; Triacastela, 2019
- Iraburu, M. Con voz propia. Decisiones que podemos tomar ante la enfermedad. Madrid: Alianza; 2005
- Jonsen, A.R. [et al]. Ética clínica. Barcelona: Ariel; 2005
- Kant, I. Fundamentación para una metafísica de las costumbres, Madrid, Alianza Editorial; 2005
- Esquirol Josep M. El Respeto o la mirada atenta: una ética para la era de la ciencia y la tecnología. Barcelona: Gedisa; 2006
- Innerarity Daniel. Ética de la hospitalidad. Barcelona: Ediciones Península; 2001. 17:316 INN
- Mèlich Joan Carles. Ética de la compasión. Barcelona: Herder; 2010. 17:616-11 MEL
- Montero Delgado Francisco, Morlans Molina Màrius. Para deliberar en los comités de ética. Barcelona : Fundació Dr. Robert; 2009
- Pérez, A. (Coord.) Pensar en la Enfermería. Una reflexión a partir del modelo de San Juan de Dios. Orden Hospitalaria de San Juan de Dios; 2011
- Pol Droit, Roger La ética explicada a todo el mundo, Madrid; Ediciones Paidós; 2010
- Ramos Pozón, Sergio, Bioética. Una reflexión necesaria para las decisiones que más importan, Boolino.es, 2018
- Torralba, F. Antropología del cuidar. Madrid: Fundación Mapfre Medicina-Institut Borja de Bioètica; 1998
- Torralba Roselló Francesc. ¿Qué es la dignidad humana? Barcelona : Institut Borja de Bioètica; Herder; 2005.
- Torralba Madrid, María José [et al]. Ética-bioética y legislación en enfermería. Murcia : Diego Marín Librero Editor; 2011
- Sánchez-Caro Javier, Abellán Fernando. Enfermería y paciente. : cuestiones prácticas de bioética y derecho sanitario. Granada : Comares; 2007
- Simón, P. El consentimiento informado. Madrid: Triacastela; 2000
- Vielva J. (2002), Ética profesional de la enfermería, Ed. Desclée, Bilbao.

SJD Sant Joan de Déu Campus Docent	PROGRAMA ASSIGNATURA GRAU	Codi: O.3-25
		Rev.: 02

Documents de Referència:

- Codi d'Ètica del Consell de Col·legis d'Infermeres i Infermers de Catalunya, 2013
- Código Deontológico de la Enfermería Española, 1989
- Código Deontológico del CIE para la profesión enfermera, 2012
- Carta Universal dels Drets Humans:
 - Declaració Universal dels Drets Humans, 1948
 - Pacte Internacional de Drets Civils i Polítics (PIDCP), 1966
 - Pacte Internacional de Drets Econòmics, Socials i Culturals (PIDESC), 1966
 - Segon protocol facultatiu del Pacte internacionals dels Drets Civils i Polítics, 1989
- Carta Europea dels nens hospitalitzats, 1986
- Carta de drets i deures de la ciutadania en relació amb la salut i l'atenció sanitària, 2015
- Codi de Nüremberg, 1947
- Informe Belmont, 1978
- Conveni per a la protecció dels drets humans i la dignitat de l'ésser humà respecte de les aplicacions de la biologia i la medicina (Conveni d'Oviedo 1977)
- Declaració de Hèlsinki de l'Associació Mèdica Mundial, 1964

Lleis de referència:

- Llei 30/1979 sobre extracció i trasplantament d'òrgans
- Llei 14/1986, General de sanitat
- Llei catalana 21/2000, sobre els drets d'informació concernent la salut i l'autonomia del pacient, i la documentació clínica
- Llei estatal 41/2002
- Llei 44/2003, d'ordenació de les professions sanitàries
- Llei catalana 7/2006 de l'exercici de les professions titulades i dels col·legis professionals
- Llei 14/2006 sobre tècniques de reproducció humana assistida
- Llei 14/2007 d'investigació biomèdica
- Llei catalana 18/2009, del 22 d'octubre, de salut pública
- Llei Orgànica 2/2010 de salut sexual i reproductiva i de la interrupció voluntària de l'embaràs